



RENESANS

Jan Kochanowski





JAN KOCHANOWSKI

Najwybitniejszy poeta epoki renesansu, urodzony w 1530 roku w Sycynie. Zmarł w 1584 w drodze do Lublina.

PIEŚNI

Poeta pisał pieśni przez około 20 lat, zarówno w czasach dworskich, jak i w Czarnolesie. Powstało ich około 49. Można je podzielić na: biesiadne, miłosne, patriotyczne, religijne a także autotematyczne.

Jan Kochanowski w pieśniach przedstawił wyznawaną przez siebie filozofię epoki. Jego zdaniem w życiu należało zastosować horacjański złoty środek - umiar. Nawiązywał także do stoicyzmu i epikureizmu. Wierzył, że stosując się do nich, jego życie będzie pełne harmonii i szczęścia.



SŁONIK
gabinet terapii dysleksji

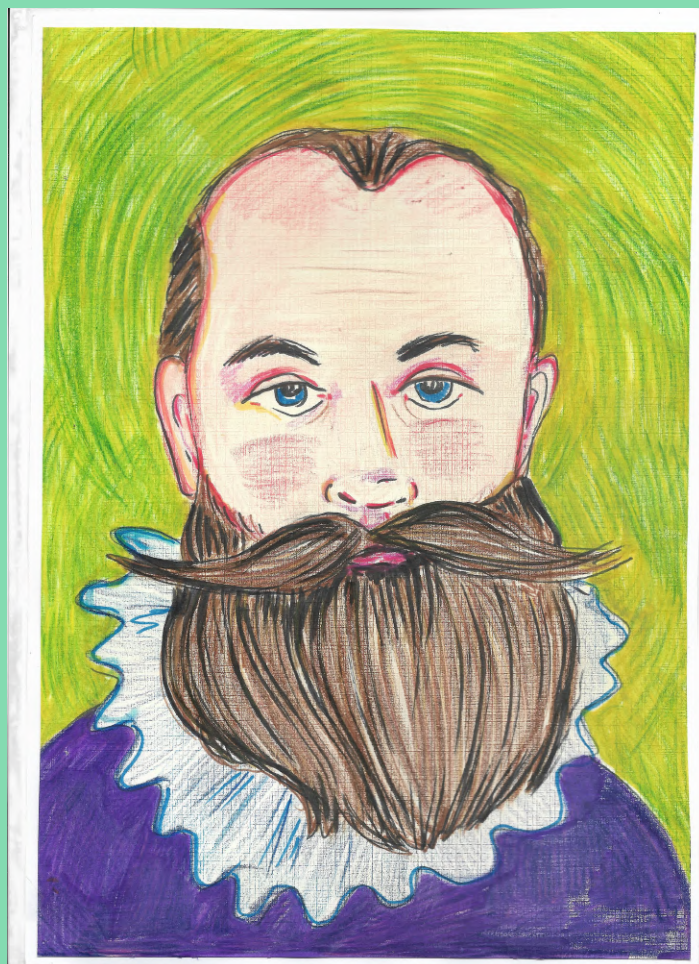
www.slunik-terapia.pl



JAN KOCHANOWSKI

PIEŚŃ IX KS. I "Chcemy sobie być radzi"

Jest to pieśń biesiadna, w której poeta wyraża potrzebę korzystania z życia. Nawiązuje do filozofii epikurejskiej, według której należy doznawać radości, zabaw oraz ucztowania. Poeta stawia jednak granice. Należy we wszystkim zachować umiar. Według artysty życie jest ulotne i nie wiemy, co przyniesie kolejny dzień. Fortuna bywa przewrotna, dlatego powinniśmy ufać Bogu.



"CZEGO CHCESZ OD NAS, PANIE"

Zbiorowy podmiot liryczny zwraca się do Boga (apostrofa) z pytaniem retorycznym: czego oczekuje od człowieka, za "hojne dary", którymi obdarował ludzkość. Bóg jawi się tu jako doskonały Stwórca, ale także dobroczyńca i opiekun ludzi. Podmiot liryczny wychwala mądrość oraz doskonałość dzieła Bożego. Pan Bóg jest bliski człowiekowi renesansu, wykonuje ludzkie czynności (buduje niebo, haftuje je gwiazdami), tworzy świat jak artysta (deus artifex). Utwór kończy się prośbą o dalszą opiekę.



"PIEŚŃ ŚWIĘTOJAŃSKA O SOBÓTCE"

Pieśń Panny XII

Utwór wychwala życie na wsi, które jest pełne spokoju, harmonii i porządku. Człowiek żyje tu w zgodzie z naturą. To ona wyznacza rytm dnia. W życiu jest miejsce zarówno na ciężką pracę, ale i odpoczynek. Człowiek za swój trud, otrzymuje od natury zapłatę w postaci plonów. Życie jest tu proste, a młodzież uczy się szacunku do starszego pokolenia.



"TRENY"

Cykl 19 wierszy, wydanych w 1580, poświęconych zmarłej córce poety - Urszulce. Uznane zostały za największe osiągnięcie w twórczości Jana Kochanowskiego.

Są wyrazem bólu ojca po starcie dziecka oraz kryzysu światopoglądowego poety. Nagle w obliczu śmierci dziecka, poeta nie potrafi sobie poradzić z rozpaczą i cierpieniem. Nie pomaga mu w tym ani wyznawany wcześniej epikureizm, ani stoicyzm. Nie pomaga także zdobyta przez niego mądrość. Szuka więc ukojenia, które nadchodzi dopiero w ostatnim XIX trenie.



"TREN" IX

Podmiot liryczny z dystansem zwraca się do upersonifikowanej Mądrości. Szuka nadziei, ale powątpiewa w nią. Był gotowy zapłacić za mądrość każdą cenę, a w obliczu tragedii okazała się bezwartościowa. Nie przyniosła ukojenia. Powątpiewa także w stoicyzm i epikureizm.

Jako humanista, człowiek wykształcony, wyznający "zasadę złotego środka" miał poradzić sobie ze wszystkimi troskami w życiu. Tymczasem nie jest to możliwe. Ma poczucie straconego czasu, ponieważ cierpi tak, jak każdy zwykły człowiek: "I między insze, jeden z wielu, policzony".



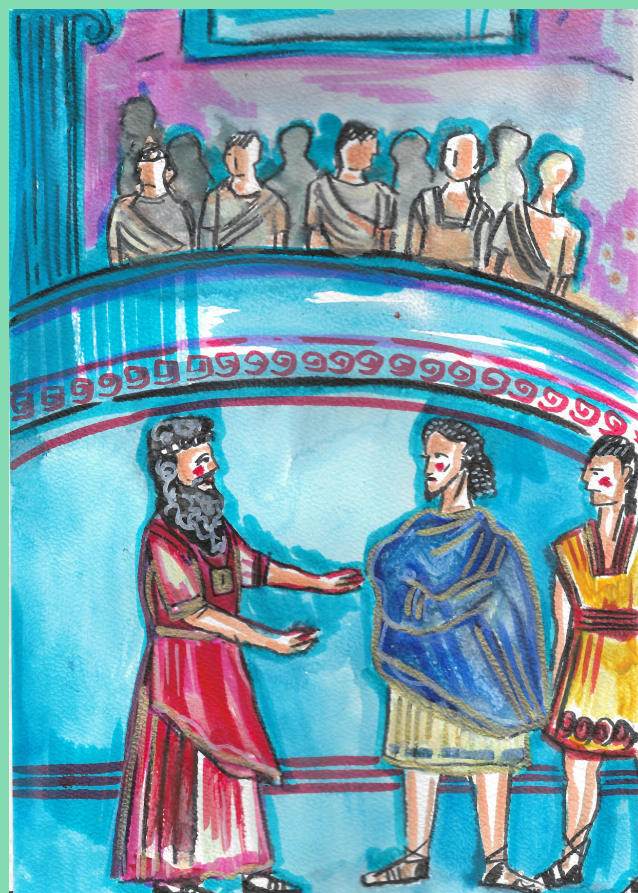
SŁONIK

gabinet terapii dysleksji

www.slonik-terapia.pl

"ODPRAWA POSŁÓW GRECKICH"

Jan Kochanowski zaniepokojony losem ojczyzny napisał dramat o tematyce patriotycznej. Został on wystawiony z okazji ślubu Jana Zomoyskiego i na jego prośbę, tematyka antywojenna dzieła była słabsza, niż miał to w zamiarze sam poeta.



Autor przeniósł akcję utworu do czasów starożytnych i nawiązał do wojny trojańskiej - historii porwania Heleny przez Parysa. Posłowie trojańscy rozważają, czy należy oddać Helenę Grekom, którzy grożą Troi wojną. W ten sposób poeta ukazał problemy ówczesnej mu Polski. Przestrzegł, że korupcja oraz prywatna prowadzą do upadku i należy dbać o dobro ojczyzny. Jest ona ważniejsza, niż interes własny.

